

Ctibor Blatný:

8.

Poznámky o skupině druhů rodu *Trimium* Aubé (Col., Pselaphidae).

(Obr. 13.)

Rod *Trimium* rozpadá se v několik přirozených skupin druhů, charakterisovaných skulpturou štítu, vzdáleností kýlků basálních I. tergitu, tvarem, hloubkou a skulpturou znaků o, nalézajících se ponejvíce na sternitech. Skupiny ty člení se v jednotlivé druhy, jež pak dále dle okrsků svých rozšíření tvoří subspecie, při jichž rozlišování můžeme se spolehnouti téměř výhradně na utváření penisu, neberouce téměř zřetele k jiným vnějším proměnlivým znakům. Prvý na tuto okolnost u Pselaphidů upozornil Holdhaus. V rodě *Trimium* Aubé nebyly dosud subspecie rozlišovány, pouze *Trimium brevicorne* Rchb. v. *puncticeps* Reitt. byla označována jako krajinně omezená. Prozkoumav obsáhlý materiál *Trimium* ze všemožných nalezišť Evropy, podávám z této práce malý výsek, týkající se druhů *Trimium brevicorne* Rchb. a *Trimium Zoufali* Kraus. Tato skupina při své zdánlivě heterogenitě má jeden neproměnlivý společný znak, jímž jest od ostatních skupin přesně oddělena. Jest to vtlačení posledního sternitu, na basi nejširší, velmi široká, ploše vmáčknutá, neomezeně v ostatní plochu sternitu přecházející.

Rod *Trimium* Aubé rozšířen je po celé Evropě, Kavkazu, přiléhající části Sibiře, Syrii a Palestině. Z uvedených dvou druhů první má rozšíření velmi značné a rozpadá se ve formu typicu a čtyři subspecie, druhý ve formu typicu a jednu subspecii. Počet subspecií prozkoumáním některých málo probádaných krajín bude zajisté rozmnožen.

Penis, jenž je hlavně nositelem diferenčních znaků, je těleso silně chitinované, tvaru oválného, do něhož orálně vstupuje ductus ejaculatorius a jež apicalně je prodlouženo různým způsobem ve výběžky různého tvaru. Stručné diagnózy druhů a subspecií:

A". Tibiae mediae inermes ♂.

B". Penis marginibus apicalibus valde assymetricis, angulo dextro rotundato, sinistro prolongato, acuto et retrorsum incurvato. Metasternum margine postica medio semicirculariter impressum.

C". Penis cum augulo sinistro prolongato latiore, plano.

I". Angulus sinister haud dilatatus, acuminatus. Segmentum ventrale ultimum ♂ haud profunde impressum. ♂ obscure coloratus, rare niger (abatrum Gerhardt), ♀ luteo-rubra. Prothorax in dimidio longitudinis anteriore lateribus fovea plana utriusque (forma bifoveolatum Lokay). (Fig. 13, 1.)

b r e v i c o r n e R c h b.

Mon. Psel. p. 47, pl. I. fig. 10. (Syn.: *brevipenne* Chaud., *Chevrieri* Tourn., *latipenne* Tourn., ♂ *ampliventre* Baudi.)

PATRIA: GA., G., I. b., NORV., GALIZ., ROSS. occ., BOH., MOR., HUNG. occ. c., A., Styr., CARN., ISTRIA, CRO.

I'. Angulus sinister apice parum dilatatus, obtuse rotundatus. Segmentum ventrale ultimum ♂ vix conspicue impressum. ♂ et ♀

luteo-rubro-brunnei. Segmentus dorsalis primus basi vix angustius impressus. (Fig. 13, 2.)

Verh. z. b. G. Wien, 1881, p. 535. subsp. imitatum Reiter.

PATRIA: LU. m., IT. c. m.

C'. Penis cum angulo sinistro angusto et tenui, spinoso, vix curvato.

l". Angulus sinister paulo robustior, latitudine suaequalis, penis latere basi anguli parum augulato. Angulus sinister vix conspicue curvatus.

Segmentum ventrale ultimum ♂ plane impressum. Caput grosse punctatum. ♂ et ♀ luteo-rubri, rare ♂ niger, prothorax et elytra castaneo-rubri, rarissime (Bosnia) ♂ totus niger. (Fig. 13. 3.)

subsp. puncticeps Reiter.

Verh. z. b. G. Wien, 1880, p. 219.

PATRIA: BOSN., HERZ., D., IT.?

l'. Angulus sinister magis tenuis, apice attenuatus, rectus, penis latere basi angulo recto. Segmentum ventrale ultimum ♂ maxime profundum, etiam metasternum profundissime impressum. Caput subtiliter punctatum. ♂ caput, prothorax, elytra rubri, abdomen piceonigrum, ♀ rubra. (Fig. 13. 4.)

subsp. nova Breiti mihi.

PATRIA: CARP. or., TRANS., HU. m., SERB., BOSN. b. or. [Breit et alii leg.] [Coll. Mus. Boh.]

B". Penis marginibus apicalibus irregularibus, angulo dextro dupliciter elongato, intus triangulariter acuminato, angulo sinistro brevi, minus acuminato. Metasternum margine postica medio breviter sat profunde furcatum. Segmentum ventrale ultimum ♂ latitudine tota demi-circulariter haud profunde impressum. ♂ et ♂ luteorubri. Statura robustior et latior quam brevicorne Rchb. (Fig. 13. 5.)

subsp. nov. Lokayi mihi. [Coll. Mus. Boh.]

PATRIA: ITALIA: Ruta Liguria. [Lokay leg.]

A'. Tibiae mediae spinosae ♂.

l'. Metasternum valde convexum, inter coxas posteriores vix deplanatum. Long. 0.9—1 mm. Clare luteum. Trochanteres omnes obtusati, anguli apicales coxarum posticarum obtusi. Spina tiliarum mediarum ♂ paulo magis tenuis. Penis latus, brevior, apice parum arcuatus, angulus dexter brevior, acutus; angulus sinister valde elongatus, tenuis, acutus; latere sinistro in dimidio anali breviter acute elongato; fovea ducti ejaculatorii elliptica. (Fig. 13. 6—8.)

Zoufali Kraus subsp. nov. Holdhausi mihi.

PATRIA: IT. m. Aspromonte, Sta Eufemia (leg. Paganetti). Gerace (Prov. Calabria). [Coll. Mus. Boh.]

l'. Metasternum plane convexum inter coxas posteriores depressum seu haud profunde impressum. Long. 1—1.1 mm. Luteo-rubrescens. Trochanteres autici et postici acuminati, medii in spinulam retrorsum curvatam, apice obtusam prolongati. Oculi vix conspicue maiores quam apud praecedentem. Anguli apicales coxarum posticarum recti. Penis basi globosa, deinde sat praecipue attenuatus, elongatus et angustus, angulus dexter valde elongatus, arcuatus, tenuis et acuminatus; sinister paulo brevior, acute elongatus;

latere sinistro in dimidio anali dupliciter breviter acute elongato; fovea ducti ejaculatorii angustata, longe elliptica; penis apice valde arcuatus. (Fig. 13. 9—11.)

Verh. z. b. G. Wien, 1900, p. 289.

Zoufali Kraus.

PATRIA: IT. m.: Mte Conero, Prov. Ancona. It. c.

Resumé.

Notes sur un groupe d'espèces du genre *Trimium* Aubé (Col. Pselaph.)

Les espèces du genre *Trimium* diffèrent entr'elles par la forme et la sculpture du prothorax, par la distance des carènes basales du 1er. segment dorsal et par les caractères des sternites du mâle. Les *Trimium* se trouvent dans toute l'Europe, en Sibérie occidentale, au Caucase, en Syrie et en Paléatine. Ils se subdivisent en sous-espèces régionales, dont le nombre n'est pas aujourd'hui encore bien connu. Dans l'article précédent sont notées les différences des sous espèces des *Trimium brevicorne* Rchb. et *Zoufali* Kraus. Ces espèces, en apparence hétérogènes ont un caractère cummun, invariable: l'impression du dernier segment ventral du mâle, qui est très large, plus large à la base, mal limité. *Trimium brevicorne* Rchb. a quatre sous espèces outre la forme typique, *T. Zoufali* Kraus une seulement. Les sous-espèces diffèrent entre elles surtout par la forme du penis (vide les diagnoses latines et le figure 13.).

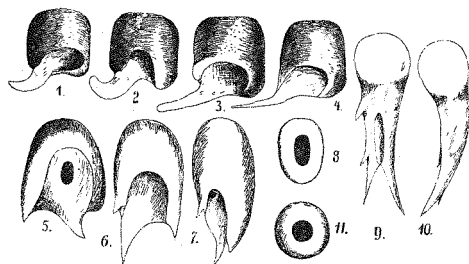


Fig. 13. Penis vue en face du:

1. *Trimium brevicorne* Rchb. 2. *T. b. ssp. imitatum* Reitt. 3. *ssp. puncticeps* Reitt., 4. *ssp. Breiti* ssp. n., 5. *ssp. Lokayi* ssp. n., 6. *Trimium Zoufali* Kraus, ssp. *Holdhausi* ssp. n., penis vue en face et 7. en profil et 8. platte orale. 9. *Trimium Zoufali* Kraus, penis vue en face, 10. en profil et 11. platte orale.